

TOPLUMSALLIK

Başkalarıyla Birlikte Olma Eğilimi

Freedman, J.L., Sears, D.O. ve Carlsmith, J.M. (2003). **Sosyal Psikoloji**, 4. Baskı, (Çev. Ali Dönmez), İmge Kitabevi, Ankara.

Toplumsallık

- Toplumsallık, başkalarıyla birlikte olmayı yalnız olmaya tercih etme eğilimini ifade eder.
- İnsanlar grup içinde birlikte yaşarlar. Bunu iyi, doğru ya da yararlı olduğunu düşündüğümüz için değil, düşünmeden yaparız.

Temel Açıklamalar

- İçgüdü
- Doğuştan Belirleyiciler
- Öğrenme
- Gereksinimlerin Doyurulması

İçgüdü

- Bu görüşe göre toplumsallık doğuştan getirilen, öğrenilmesi gerekmeyen, içgüdüsel bir eğilimdir.
- Eğer bu görüş doğru ise, doğduğu andan itibaren başka insanlardan uzakta, tam bir yalıtılmışlık içinde yetiştirilecek (!) bir çocuğun, yeterince büyüdüğünde kendisine tanınacak ilk fırsatta diğer insanlara (hemcinslerine) yaklaşması, onlarla birlikte olmaya çalışması gerekir.
- Hayvanların davranışlarını açıklamakta kullanılan bu görüşte kısmen gerçek payı olmakla birlikte, doğruluğunun veya yanlışlığının sınanması hemen hemen olanaksızdır.

Doğuştan Belirleyiciler

- İnsanın yalnız olmak yerine başkalarıyla birlikte olmayı tercih etmesinin nedeni, hayatta kalabilmek için karşılanması gereken ihtiyaçlarımızın uzun süre başkaları tarafından karşılanmasıdır.
- İnsan yavrusu doğduğunda kendi ihtiyaçlarını karşılayabilecek yeterlikte değildir. Hayatta kalabilmesi, uzun süre başka insanların bakımını ve korunmasını gerektirir.
- Yaşamın ilk yıllardaki yetersizliğimiz, ilerleyen yıllarda görece kendimize yeterli hale gelsek bile yine de yalnızlığı değil, diğer insanlarla birlikte olmayı seçmemize neden olur.

Öğrenme

- İnsanlar herhangi bir şeyi öğrendikleri gibi toplumsallığı da öğrenirler. Bunun için gözlem, model alma, taklit ve pekiştirme ilkeleri geçerlidir.
- Bireyin yeme, içme, korunma, sevgi, vb. gibi ihtiyaçlarının başka bir kişi tarafından karşılanması, aynı zamanda başka insanların bir pekiştireç işlevi kazanmasına da yol açar.
- Çocuk, başkalarının bir pekiştirme kaynağı olduğunu «öğrenir» ve başkalarıyla birlikte olmayı yalnız olmaya tercih eder.

Gereksinimlerin Doyurulması

- İlk yıllarındaki toplumsal öğrenme çoğu insana birçok gereksinimin yalnızca başkaları tarafından doyurulabileceğini öğretmiştir.
- Hayatta kalabilmek için karşılanması gereken biyolojik ihtiyaçların yanı sıra bazı psikososyal ihtiyaçlarımız da vardır. İlgı, sevgi, saygı, kabul edilme, başarma, takdir edilme, saygı gibi ihtiyaçların karşılanması da başkalarıyla birlikte olmayı gerektirir.

Toplumsallığın Özgül Nedenleri

- Toplumsallığı artıran veya azaltan faktörler nelerdir? Bu soruya, doğruluğu veya yanlışlığı kanıtlanabilen «özgün» nedenler veya değişkenler tanımlanarak açıklık getirilmelidir.
- Toplumsallık eğilimini açıklamak için öne sürülen özgün nedenler arasında şunlar sayılabilir:
 - Korku
 - Kaygı
 - Doğum Sırası
 - Belirsizlik
 - Açlık
 - Toplumsal karşılaştırma

Korku ve Kaygı

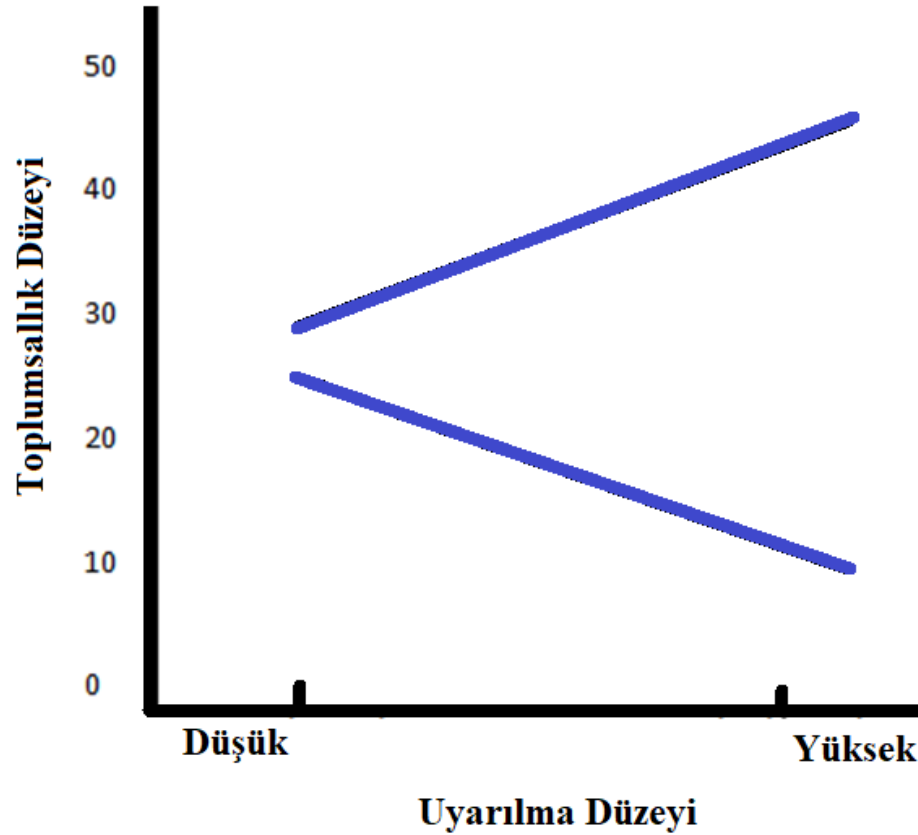
- **Korku**, gerçek bir tehlikeli uyarıcıya karşı gösterilen fizyolojik belirtilerin ve bilişsel etkenlerin rol oynadığı bir heyecan durumudur.
 - Korkularımız paylaşıldıkça azalır. Başkalarının varlığı, paylaşmanın da etkisiyle korkularımızı azaltır. Dolayısıyla korku, başkalarıyla birlikte olma eğilimini (toplumsallığı) artırır.
- **Kaygı** gerçekte bir tehlike oluşturmayan bir uyarıcıya karşı gösterilen fizyolojik tepki ve heyecandır. Kaygı, fizyolojik olarak korku duygusuna benzer, ancak toplumsallık üzerindeki etkisi korkudan farklıdır.
 - Kaygı paylaşılmaya uygun bir duygu değildir, dolayısıyla da toplumsallığı artırmaz.

Korkunun toplumsallık üzerindeki etkisi

- Yüksek veya düşük korku koşulundaki deneklerin başkalarıyla birlikte olma veya yalnız kalmayı tercih etme oranları (Schachter, 1959).

Koşul	Birlikte	Fark etmez	Yalnız	Toplumsallığın Gücü
Yüksek Korku	62.5	28.01	9.4	.88
Düşük Korku	33.0	60.00	7.0	.35

Korku (yüksek ve düşük) ve Kaygı (yüksek ve düşük) ile Toplumsallık arasındaki İlişki

Doğum Sırası

- Profesyonel yardım almak için psikiyatristlere, psikologlara, psikolojik danışmanlara, sosyal hizmetler uzmanlarına, vb. başvuranlar arasında ilk doğanların oranı daha yüksektir. Doğum sırası ilerledikçe yardım için başvuranların oranı da azalmaktadır.
- İlk çocuklarla tek çocuklar korktukları zaman daha sonra doğanlardan daha güçlü bir toplumsallık eğilimi içindedirler. Doğum sırası sonlara doğru gittikçe toplumsallık eğilimi de azalmaktadır.

Toplumsal Karşılaştırma

- İnsanlar kendilerini değerlendirmeye güdülenmişlerdir.
- Bireyler belli bir durumda gösterdikleri tepkinin normal bir tepki olup olmadığını öğrenmek isterler. Uygun tepki, çoğu durumda çoğunluğun gösterdiği tepki olarak tanımlanır.
- Nesnel ölçütlerin bulunmadığı durumlarda insanlar kendilerini başkalarıyla karşılaştırarak değerlendirirler. Bu, özellikle duygu ve heyecanlar söz konusu olduğunda doğrudur.

Toplumsal Karşılaştırma

- İnsanlar kendilerini başkalarıyla karşılaştırarak kendilerini değerlendirmek için başkalarıyla birlikte olmayı tercih ederler.
- Toplumsal karşılaştırma kuramına göre yüksek korku koşullarında gösterecekleri tepki konusunda belirsizlik içindeki denekler, başkalarının ne hissettiğini görmek ve böylece kendi tepkilerini belirginleştirmek için toplumsallaşırlar.

Kiminle Toplumsallık?

- Kişinin duygularının duruma uygun olup olmadığını gösteren nesnel ölçütlerin kıt olması, başka insanları başvurulabilecek tek bilgi kaynağı haline getirir.
- İnsanlar kendilerini kendilerine benzeyen başkalarıyla karşılaştırmak isterler. Dolayısıyla da kendilerine benzer başkalarıyla toplumsallığa daha güçlü bir istek duyarlar.
- Yapılan araştırmalar sonucunda korkan deneklerin kendilerine benzer kişilerle beklemek istediklerini ve farklı kişilerle birlikte olmaktan kaçındıklarını, fakat kaygılı deneklerin tam tersini yaptıklarını, birlikte olmak için farklı kişileri aradıklarını ortaya çıkarmıştır.

Toplumsallıkta Belirsizliğin Rolü

- İnsanlar belirsizliği azaltmaya güdülenmiştir.
- Belirsizlik arttıkça toplumsallık eğilimi artmaktadır.
- Toplumsal karşılaştırma kuramına göre, insanların tepkileri hakkındaki belirsizlikleri arttıkça toplumsal karşılaştırmaya olan gereksinimleri de artar.
- Karşılaştırma gereksinimi toplumsallığa yol açtığı için, artan belirsizlik toplumsallık arzusunu da arttırır.

Toplumsallıkta Belirsizliğin Rolü

- Belirsizlik derecesini etkileyen kritik bir etmen, kişinin kendisinin ve başkalarının duyguları hakkında ne kadar bilgiye sahip olduğudur. O halde duyguları hakkındaki bilgisi arttıkça, bireyin toplumsal karşılaştırma gereksinimi ve buna uygun olarak da toplumsallık isteği azalacaktır.
- Toplumsal hareketlerde, gösteri ve yürüyüşlerde davranışları düzenleyen normların olmayışı bir belirsizlik yaratır. Böyle durumlarda insanlar belirsizliği azaltmak ve nasıl davranacaklarına karar vermek için başkalarını bir bilgi kaynağı olarak kullanırlar. Bu da bireylerin provokasyonlara açık hale gelmesi demektir.

Belirsizlik ve Açlık

- Açlık, organizmada belirsizliğin yüksek olduğu bir durum yaratır. Dolayısıyla yüksek açlık düzeyi başka insanlarla birlikte olma eğilimini arttırır.